

Museum Kennemerland

Collectieplan 2012 - 2016

INHOUD

1	Inleiding	3
2	Collectiebeschrijving	4
	2.1 Collectiegeschiedenis	4
	2.2 Collectieomvang en indeling in deelcollecties	5
	2.3 Collectie nader beschreven	7
	2.4 Conclusie	15
3	Gebruik van de collectie	16
	3.1 Behoud en beheer	17
	3.2 Collectiewaardering	17
	3.3 Collectievorming	17
4	Verzamelen	19
	4.1 Ontzamelen	19
5	Registratie, documentatie	21
6	Bruiklenen, Schenkingen, Afstoten	22

1 Inleiding

Het bestuur van Museum Kennemerland presenteert het Collectieplan 2012–2016. Het museum is sedert maart 2009 Geregistreerd Museum en behoeft een actueel Collectieplan.

Het collectieplan is bestemd voor bestuurders, medewerkers/vrijwilligers, publiek en financiers. Daarnaast zullen ook bruikleenaanvragers, erflaters en schenkers geïnteresseerd zijn in het beleid ten aanzien van de collectie.

Het museum is ten dele afhankelijk van gemeentelijke subsidies maar ook van sponsoren waarvan woningcorporatie Pré Wonen de hoofdsponsor is. Daarnaast worden fondsen aangeboord voor restauratie of aanschaf van bijzondere objecten.

In haar statutaire doelstelling beschrijft Museum Kennemerland:

Het stichten, inrichten en in standhouden van een oudheidkundig museum, betrekking hebbende op de regio Midden-Kennemerland, historisch onderzoek en publicatie daarvan, organiseren van tentoonstellingen en andere taken van een museum en voorts al hetgeen met een en ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Code of Professional Ethics

Het bestuur van Museum Kennemerland onderschrijft de beginselen die zijn opgenomen in de ICOM Code of Professional Ethics en onderwerpt zich aan de op deze Code gebaseerde Museale Gedraglijn zoals deze in 2004 in de 21ste Algemene Ledenvergadering is vastgesteld, voor zover de bepalingen uit de richtlijn Museum Kennemerland aangaan. Wanneer de ICOM- code wijzigt zal het bestuur de gewijzigde versie stilzwijgend volgen.

Een museum is een permanente instelling, niet gericht op het behalen van winst, toegankelijk voor publiek, dat ten dienste staat aan de samenleving en haar ontwikkeling. Een museum verwerft, behoudt, onderzoekt, presenteert, documenteert en geeft bekendheid aan de materiële en immateriële getuigenissen van de mens en zijn omgeving, voor doeleinden van studie, educatie en genoegen.

Het museum stelt zich ten doel die voorwerpen te verzamelen die authentiek zijn en een direct verband hebben met kunst, nijverheid, (dagelijks) gebruik en recreatie uit de regio Midden-Kennemerland. Museum Kennemerland is in de regio de enige erfgoedinstelling die de geschiedenis van Midden-Kennemerland behandelt. Het museum wordt veelvuldig bezocht door scholen, zowel basis- als voortgezet onderwijs, in het kader van Rondje Cultuur. De leerlingen maken dan gebruik van collectievoorwerpen voor het samenstellen van een bescheiden tentoonstelling.

2 Collectiebeschrijving

Museum Kennemerland beschikt over een evenwichtige, aantrekkelijke en goed onderhouden collectie die op een verrassende wijze wordt ingezet voor presentaties over de regio Midden-Kennemerland. In de collectie komen de unieke aspecten van de regio tot uitdrukking. Zo beschikt Museum Kennemerland onder andere over een uitgebreide collectie Velser Aardewerk, Kinheim Tapijten en bijzondere Rederijkers Blazoenen.

De collectie heeft voldoende aanknopingspunten om de regionale cultuurgeschiedenis in beeld te brengen; het wonen, werken en leven van de doorsnee bewoners maar ook de activiteiten van handelaars en kooplieden. Dit is het uitgangspunt en de basis voor het collectiebeleid waarin het verzamel-, maar ook het ontzamelbeleid wordt vastgelegd en uitgevoerd. In het beleid wordt aandacht geschonken aan de mobiliteit van de collectie. Door uitwisseling met andere instellingen worden de objecten in verschillende contexten gepresenteerd en zal de kennis over en de betekenis van de collectie toenemen. Regelmatig gebruiken andere musea of podia onderdelen van de collectie.

De collectie is ondergebracht in een aparte stichting.

De collectie is tot op heden beschreven in registratiesystemen volgens de Adlib-methode, inmiddels is aangetakt op een collectiebeheersysteem voor kleine musea in Noord-Holland, het Zijper Collectie Beheer Systeem.

Streven is om de waardevolle en unieke collectie uit te bouwen langs de lijnen van het collectieplan. De collectie, die niet alleen de vaste expositie ondersteunt en aanvult, zal ook ter beschikking staan voor onderzoek, voor tijdelijke exposities en voor bruiklenen aan andere instellingen. Tevens zal de collectie - onder andere met gebruik van digitale techniek - een integraal onderdeel gaan vormen van het kennis- en informatiecentrum met het Historisch Genootschap en de Archeologische Werkgroep. *(Uit: Bedrijfsplan december 2009.)*

2.1 Collectiegeschiedenis

Een in 1927 gehouden tentoonstelling ter herdenking van 650 jaar marktrechten van Beverwijk was aanleiding om een museum op te richten. In 1930 werden gelden bijeengebracht om de toenmalige gemeentesecretaris J.W.A.C. van Loenen te huldigen. Met deze gelden werd in 1931 de Kennemer Oudheidkamer geopend.

De Oudheidkamer is in de loop der tijd in diverse gebouwen gevestigd, onder meer in het raadhuis van Beverwijk aan de Breestraat (1930-1946), de voormalige Huishoud- en Industrieschool in de Raadhuisstraat 5 (1946-1955), het Regthuis te Uitgeest (1955-1963), de Zeewijkschool aan de Romerkerkweg 36 (1963-1967) en de buitenplaats Scheybeeck (1967-1989). De Oudheidkamer moest in 1989 Scheybeeck verlaten en kreeg het voormalige raadhuis van Wijk aan Zee en Duin toegewezen. Over het in gebruik geven van de na 1950 toegevoegde aanbouw zou na enige jaren beslist worden. Het gebouw is voor de verhuizing gerenoveerd en aangepast aan een aantal museale eisen op het gebied van conservering, beveiliging en presentatie. Het nieuwe onderkomen werd officieel in gebruik genomen in december 1991. Bij de ingebruikname van het nieuwe pand werd de naam gewijzigd in Museum Kennemerland. *(drs. Schweitzer)*

De archeologische werkgroep is sinds de verhuizing ondergebracht in het hulpdepot dat aan de IJsselstraat te Beverwijk is gevestigd waar ook de grote en zware delen van de museumcollectie zijn opgeslagen.

In 1934 beschrijft het jaarverslag dat er al 2.359 voorwerpen in huis zijn. Tot 1937 verschijnt er wekelijks een lijstje in de kranten van verworven voorwerpen. Wanneer de toenmalige Oudheidkamer meer ruimte krijgt roept het bestuur de burgers op meer voorwerpen af te staan. Pas dan vraagt men zich af 'welke selectie men maakt'. De toenmalige conservator richt zich tot de Rijksinspecteur voor roerende monumenten met de vraag of de pijlen en lansen die ome Jan meebracht uit de West, de Wedgwood theepot en rariteiten, kitsch en kunst wel in een oudheidkamer thuishoren. Vragen die vandaag de dag nog steeds spelen. Vanaf 1950 richt men zich meer op regionaal wervingsbeleid, objecten met een binding met Kennemerland.

Vanaf de jaren '70 ontstaat de interesse voor Velser Aardewerk. Men struint bric-à-brac-zaakjes in de provincie af. In korte tijd wordt een aardige verzameling bijeen gebracht. Dankzij ontmoetingen met oud-werknemers van de fabriek wordt de collectie substantieel uitgebreid. Thans beschikt het museum over ruim 300 stuks Velser Aardewerk.

Een zelfde verhaal is te vertellen over de Kinheim-tapijten. In 1973 wordt een eerste tapijt aangekocht bij een veiling van Mak van Waay. Het museum breidde vervolgens gestaag haar collectie uit tot en met een schenking van de laatste eigenaar in 2009 van foto's, proeflappen en tekeningen.

De Rederijersblazoenen kwamen in 1804 te voorschijn van onder oude prullen in het toenmalige Raadhuis van Beverwijk. De blazoenen zijn in 1931 geschonken door de gemeente Beverwijk. (*Uit: 'Gisteren was ooit vandaag' Jan de Wildt*)

Het museum beschikt over een aanzienlijke collectie met betrekking tot buitenplaatsen, variërend van schilderijen, aquarellen, kaarten tot gebruiksvoorwerpen. De buitenplaatsen lagen destijds langs de oevers van het Wijckermeer; waaronder Meervliet, Scheijbeeck, Akerendam, Beeckestijn, Rooswijk, Waterland en Velserbeek. De portretten van Joost Baeck en Magdalena van Erp, bewoners van Scheijbeeck, zijn in de jaren '50 door ruiling met het museum in Lyon in bezit gekomen van het museum. Burgemeester Scholtens ruilde een schilderij van Magnasco tegen de 2 portretten.

De collectie is grotendeels eigendom van Museum Kennemerland. Onderdelen van de collectie zijn ooit geschonken door de gemeente Beverwijk aan de toenmalige Oudheidkamer. De gemeente heeft ook delen in bruikleen gegeven. Een klein deel van de collectie is in bruikleen gegeven door het Frans Halsmuseum en door de gemeente Velsen, afkomstig uit het toenmalige museum Beeckestijn. Er werden aankopen gedaan bij antiquairs, handelaren en bij veilingen. Door de jaren heen hebben particulieren vele bruiklenen en schenkingen aan het museum gedaan.

2.2. Collectieomvang en indeling in deelcollecties

De kerncollectie van museum Kennemerland heeft een belangrijke cultuur- en historische waarde en is daardoor geschikt om de geschiedenis van Midden-Kennemerland te belichten. De omgeving is van historische betekenis; vanaf de vroeg Romeinse vindplaats in Velsen tot de 19de eeuwse Lunetten en de nieuwe verbindingswegen van de 20ste eeuw. De regio ontpopte zich als handelsnederzetting, waardoor Beverwijk in 1276 marktrechten verkreeg. In de Gouden Eeuw verbleven diverse schilders in deze omgeving, zoals Carel van Mander en Thomas Wijck. Joost van den Vondel bracht enige tijd door op Huize Scheijbeeck. In latere tijden bezocht de

etser F.J. IJserinkhuijsen regelmatig de regio, hij bracht hier vele productieve vakanties door. Museum Kennemerland prijst zich gelukkig met werken van voornoemde kunstenaars.

Wanneer men evenwel het intrinsieke belang van de diverse verzamelingen in overweging neemt, alsmede de potenties die het museum heeft, dan valt Museum Kennemerland -in alle bescheidenheid- toch een eervolle plaats toe binnen het gezelschap van collega-instellingen in de regio Kennemerland. Daartoe behoren onder meer het Stedelijk Museum Alkmaar (Alkmaar), de Oudheidkamer (Heiloo), het IJmuider Zee- en Havenmuseum "De Visserijschool" (IJmuiden), Historisch Museum Zuid-Kennemerland (Haarlem) en het Historisch Museum Haarlemmermeer (Hoofddorp). (*drs. Schweitzer*)

Het museum beheert een aantal kerncollecties en een aantal secundaire collecties, die de kerncollecties in ondersteunende zin aanvullen. De collecties tezamen bestaan uit bijna 6000 voorwerpen, waarin slechts een klein deel van de archeologische voorwerpen begrepen is.

De kerncollecties zijn:

Kennemer Potterij / Velser Aardewerk

Kinheim Tapijten

Rederijkers Blazoenen

Buitenplaatsen

Schilderijen

Land- en tuinbouw

Archeologica (*incl. de objecten van de Archeologische Werkgroep Beverwijk/Heemskerk*)

De ondersteunende collecties zijn:

Verenigingen

Textiel

Speelgoed

Bedrijven, bedrijfsreclame en gedenkboards

Winterpret

Wapens

Penningen

Persoonlijke accessoires

Souvenirs

Prenten, tekeningen, grafiek en kaarten (Topografische Atlas)

Fotografie - prentbriefkaarten

Overige voorwerpen

Documentatie omvat:

Bibliotheek

Reproducties en knipsels

2.3 Collectie nader beschreven

Museum Kennemerland heeft een bijzondere en op een aantal punten unieke collectie waaronder het Velser Aardewerk - volgens de toenmalige conservator de grootste en best gedocumenteerde verzameling op dit gebied - tapijten van Handknoperij Kinheim en Rederijkers Blazoenen uit de 16e- en 17e eeuw. De historische verzameling valt zoals reeds gezegd in een aantal deelcollecties uiteen. Die deelcollecties overlappen elkaar, zeker als men zowel naar onderwerp als naar materiaal kijkt. Bij prenten, penningen of foto's vindt men voorwerpen die behoren tot een deelcollectie met een bepaald onderwerp, zoals de betreffende rederijkers, buitenplaatsen of bedrijven.

De verzameling geeft een beeld, zij het eenzijdig, van de geschiedenis van Beverwijk en de regio. Daarnaast zijn er losse voorwerpen, dan wel groepen voorwerpen, die gebruikt zijn in heel Nederland en dus niet typerend zijn voor Kennemerland, doch meestal wel daar een duidelijk gebruik hebben gehad. Het verzamelen was niet altijd even bewust of selectief in tegenstelling met de huidige voornemens op dit punt.

Een overzicht van de deelcollecties laat de meer sterke en zwakke punten zien.

=== *Keramik*

Kennemer Potterij / Velser Aardewerk

Plateel Noord-Holland en overigen

ca. 360 stuks

Een vrij grote deelcollectie is opgebouwd met producten van de Kennemer Potterij en zijn nakomers (en voorganger). Het betreft voornamelijk producten, die een vrij volledig beeld geven van de productie, zowel naar vorm als decor van de aardewerkfabriek. Een viertal originele foto's, een catalogus en 16 potten van verwante bedrijven, waaronder de Vier Paddestoelen, en 3 stuks Plateel Noord-Holland vullen de collectie aan. Inbegrepen is een gietvorm met bijbehorende kannetjes in diverse stadia van ontstaan, die voor educatieve doeleinden zeer bruikbaar gebleken zijn.

De verzameling van Museum Kennemerland is een der vijf collecties in Nederland, die een goed beeld geven van de productie van een aardewerkfabriek uit de afgelopen 140 jaar (Maastricht, Den Haag, Gouda, Purmerend) en die alleen al daarom van bovenregionaal belang gerekend moet worden. Het aardewerk is beschreven en gedeeltelijk afgebeeld in de catalogus van de tentoonstelling "De vier Paddestoelen en hun sporen" die samen met het Centraal Museum te Utrecht werd georganiseerd. Incidenteel wordt de collectie nog wel uitgebreid, doch de huidige prijsstelling van het materiaal noopt tot terughoudendheid, afgezien van het feit, dat de meeste aangeboden voorwerpen geen belangrijke aanvullingen zouden vormen. Een aantal potten is gerestaureerd; de collectie bevindt zich in goede staat.

Naast de reeds genoemde verzameling Kennemer Potterij, bezit het museum nog een groepje diverse keramik van grotendeels minder belangrijke orde. Hierbij is merendeels 18de eeuws porselein, Engels aardewerk, Regout en divers 19e-eeuws Europees porselein en aardewerk en enkele blauwe 18e-eeuwse Delftse borden en schotels. Een Delfts scheerbekken is ongetwijfeld het belangrijkste stuk. Er zijn 4 stuks tegeltableaus en 22 losse tegels.

=== *Handtapijtknoperij Kinheim*
totaal 124 Stuks

Handtapijtknoperij Kinheim was van 1910-1973 in Beverwijk gevestigd. De collectie bevat naast tapijten (vaak naar ontwerp van bekende kunstenaars) ook productiemiddelen, waaronder het kleinste getouw, ontwerpen, foto's, reclameboekjes en documentatie. Aard en omvang maken dit bezit van bovenregionale betekenis.

De eerste aankoop door Museum Kennemerland betrof twee tapijten en twee kussens naar ontwerp van Theo Nieuwenhuis. Door een schenking van de familie van de oprichters is veel materiaal, foto's en documentatie aan de collectie toegevoegd. Sindsdien is er systematisch, zij het selectief verworven.

Enkele fondsen, waaronder de Vereniging Rembrandt, hebben aan de collectie bijgedragen.

Meestal zijn de kleden van groot formaat, waar momenteel weinig opstelruimte voor beschikbaar is en vrij kostbaar. De kleden van wol vergen zorg in verband met mot. Er zijn thans vrij veel objecten van de bij de werkplaats betrokken kunstenaars in het museum vertegenwoordigd.

In 1974 is er een tentoonstelling "Geknoopt bij Kinheim" georganiseerd, waarbij een brochure verscheen. Alle voorwerpen zijn beschreven. Gezien het belang van de collectie is het logisch te streven naar aanvulling.

In 2009 kwamen nog aanvullingen binnen van familieleden van de vroegere eigenaar. Een kleed naar ontwerp van J. van den Bosch is gerestaureerd door het Provinciaal Restauratieatelier.

De collectie bevindt zich in goede staat al zal regelmatige controle noodzakelijk zijn.

=== *Rederijkers Blazoenen*
totaal 5 stuks

In de vaste opstelling hangen de vier blazoenen van rederijkergezelschappen, achtergelaten te Beverwijk in 1621 na een Landjuweel. Van de 51 geschilderde blazoenen die wij in Nederland kennen, zijn er enkele reeksen nog bijeen. Dit is de grootste reeks in een openbaar museum. Zij zijn alle vier indertijd gerestaureerd met rijkssubsidie en behoren tot de kwetsbare voorwerpen die in klimatologisch opzicht de meeste aandacht vragen. Een namaakblazoens van het Beverwijks rederijkergezelschap en enkele prenten in depot (geteld onder grafiek) behoren tot de groep. De kans tot uitbreiding van deze groep zal niet goed mogelijk zijn (behalve met drukwerken van rederijkers elders, wat niet voor de hand ligt, gezien de collecties elders, o.a. in de Haarlemse Stadsbibliotheek en het Frans Halsmuseum).

In 1982 werd een tentoonstelling over Rederijkers door het museum georganiseerd, waarbij vele blazoenen van elders ter vergelijking aanwezig waren.

=== *Buitenplaatsen*
totaal 55 stuks

Voorwerpen met betrekking tot buitenplaatsen in Midden-Kennemerland, betreft zo'n 40 voorwerpen in de vaste opstelling, waaronder een achterglasschildering, portretten (zowel van eigenaren/bewoners als van gasten, zoals Vondel op Scheybeeck en Gorter

op Beeckzang), een 18e-eeuws trekkarretje, gegraveerd zilver, boeken, kaarten en vooral afbeeldingen in tekening en prent. Van enkele buitenplaatsen kunnen verschillende aspecten worden getoond.

De voorwerpen bevinden zich in goede staat. Enkele zijn gerestaureerd. Bij drie tuinbeelden in depot is er grote behoefte aan restauratie: deze zijn indertijd vernield, toen zij nog in de tuin van Scheybeeck stonden.

In depot zijn nog kaarten, topografische afbeeldingen (waaronder 7 fraaie aquarellen van Velserbeek door H. Numan) portretten en 3 glasramen. De overige grafiek, tekeningen en kaarten zijn ongespecificeerd opgenomen onder de rubriek grafiek. Het museum heeft diverse objecten in bruikleen van de gemeente Velsen, o.a. afkomstig van Beeckestijn. Het belang van de deelcollectie is groot voor stad en regio en alleen al daarom zal naar uitbreiding gestreefd worden.

=== *Schilderijen*

totaal 60 stuks

De collectie bevat schilderijen van Thomas van Wijck, Karel van Mander en Pieter de Putter. Voor een deel zijn deze aangekocht, andere zijn bruiklenen. Het museum bezit ook enkele moderne schilderijen en werk van lokale schilders. Diverse schilderijen bevinden zich in de vaste tentoonstelling, ongeveer de helft bevindt zich in depot.

Periodes:

1600-1700 19 stuks

1700-1800 8 stuks

1800-1900 6 stuks

1900-2000 27 stuks

=== *Land- en tuinbouw*

totaal 63 stuks

Een kleine deelcollectie betreft land- en tuinbouw, met gereedschappen, reclameartikelen en verpakking, zowel van te veilen producten als van busgroente, en tenslotte een aantal zaken de tuinbouwveiling betreffende. Uitbreiding van de collectie op dit gebied is een goede zaak, daar Beverwijk jarenlang bekend was om zijn goede tuinbouwproducten. Deze productie is in de regio vrijwel gestopt. Gezien de omvang van vele voorwerpen is een voorzichtig beleid bij verwerving geboden. De toestand is goed.

=== *Archeologica*

ca. 316 stuks

Tot de oudste voorwerpen in de collectie behoren de bodemvondsten. Ze zijn en worden aan de collectie toegevoegd door de activiteiten van de Archeologische Werkgroep Beverwijk-Heemskerk die vanaf 1962 met het museum is verbonden.

De bodemvondsten beslaan de periode Late Bronstijd tot en met de 19e eeuw. Alle vindplaatsen (ca 250) uit het werkgebied van de werkgroep, Beverwijk en Heemskerk, zijn in Archis, het landelijk archeologisch registratiesysteem, opgenomen.

De vondsten uit de Late Bronstijd, IJzertijd, Romeinse tijd en vroege Middeleeuwen

bestaan grotendeels uit aardewerkfragmenten; tezamen met grondsporen geeft het aardewerk aanwijzingen voor de vroegste bewoning in dit gebied. Materiaal uit de Late Bronstijd en IJzertijd is gedocumenteerd en beschreven door R.M. van Heeringen in "The Iron Age in the Western Netherlands" (1992). Een bepaald type aardewerk uit het gebied tussen Rijn en Oer-IJ heeft de naam "Heemskerk aardewerk stijlgroep" gekregen. De vondsten uit de Middeleeuwen en jongere perioden geven een beeld van (een deel van) de wooncultuur en de middelen van bestaan. Deze zijn vooral afkomstig van de voormalige kas- teelterreinen, buitenplaatsen en stads- en dorpskernen in Beverwijk en Heemskerk.

Een belangrijke groep wordt gevormd door de vondsten van kasteel Oosterwijk: voorraadpotten, kogelpotten, delen van een braadspit, olielamp, bronzen schaal (13e-14e eeuw), beschreven door J.G.N. Renaud in de Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek in 1961 en 1966.

Enkele majolicaschotels zijn beschreven door Dingeman Korf in "Nederlandse Majolica" (1981). In de vaste opstelling van het museum zijn ca. 300 bodemvondsten geëxposeerd; praktisch al deze voorwerpen zijn gerestaureerd. In het depot van museum en werkgroep zijn ca. 300 voorwerpen aanwezig, die voor tentoonstellingen of educatieve doeleinden kunnen worden gebruikt. Hiervan komen ca. 50 voorwerpen in aanmerking voor restauratie ten behoeve van expositie. De overige vondsten, beschreven naar vondstcomplexen worden in het archeologisch depot van het museum bewaard, doch vallen buiten het normale museumbeheer. Zij zijn te raadplegen voor wetenschappelijke doeleinden, als vergelijkingsmateriaal en beschikbaar voor eventueel toekomstig museaal gebruik.

Alle bodemvondsten zullen worden overgedragen aan het Provinciaal Depot voor Bodemvondsten. Door middel van langdurig bruikleen blijven de voorwerpen uit de vaste expositie in het museum aanwezig.

=== *Verenigingen*
totaal 101 stuks

Collectie met betrekking tot 19e-eeuwse verenigingen. De grootste hiervan is die betreffende de zich rederijders noemende 19e eeuwse toneelverenigingen, die ruim honderd objecten op papier bevat, waaronder programma's, uitnodigingen, affiches, en dergelijke. De toestand van het materiaal is goed. Er is geen behoefte om actief te verwerven.

=== *Textiel*
totaal 40 stuks

De textielcollectie is bescheiden. Tien onderdelen van een Westfries vrouwenkostuum, vroeger gemonteerd op een pop en daar vanwege conservatoire redenen afgehaald en opgeborgen. De collectie omvat onder andere poppenkleertjes en enkele babykleertjes, naast een 21 tal, ten dele ingelijste merklappen in goede staat.

7 Kerkelijke gewaden, afkomstig uit de enkele jaren terug gesloten kerk Regina Caeli zijn recent verworven. Over het algemeen in goede staat en slechts summier geregistreerd. Voorwerpen van regionale betekenis zouden uitsluitend voor aanvulling in aanmerking kunnen komen.

=== *Speelgoed*
totaal 72 stuks

Een kleine collectie speelgoed met enkele belangrijke stukken kan als enigszins representatief voor de streek beschouwd worden. Belangrijke stukken zijn een 19e-eeuwse keuken (met vele onderdelen), speelgoedaltaar met bijbehoren, een bakkerswagen met verschillende soorten brood en een draaimolen. De merendeels 19e-eeuwse voorwerpen zijn met enkele representatieve moderne voorwerpen aangevuld, zoals een hoelahoep. De collectie is in goede staat behalve de bakkerswagen, die restauratie behoeft. Bij de prenten en in de bibliotheek bevindt zich verwant materiaal. Aanvulling zou toegespitst moeten worden op kwalitatieve stukken, representatief modern speelgoed en voor de regio typerend materiaal.

=== *Bedrijven, bedrijfsreclame en gedenkborden*
totaal 565 stuks

gedenkborden (keramiek)
gedenktegels
verpakkingsblikken van bedrijven
relatiegeschenken van bedrijven in IJmondgebied
(asbakken, kannen, vazen: overwegend keramiek)
serviesgoed bedrijven en instellingen in IJmond
drinkglazen
varia reclameartikelen
reclamemateriaal van bedrijven in IJmond (19e-20e eeuw):
asbakken (keramiek en kunststof)
emaille reclameborden
reclameplaten, anderszins
verpakkingsmateriaal (flessen, blikken, dozen, e.d.)
koekplanken (19e eeuw)

Over het algemeen zijn deze voorwerpen in goede staat. Enige zijn gerestaureerd en een enkele zou nog conservering behoeven. Door roest aangetaste emailleborden vormen een probleem in de conservering. De verzameling verdient het uitgebreid te worden, al komt er weinig aan de markt van voldoende kwaliteit en dat nog ontbreekt in de collectie.

=== *Winterpret*
totaal 24 stuks

baklede 19e eeuw, gesneden en beschilderd
sleeën (20e eeuw)
schaatsen, diverse typen (19e- en 20e eeuw)
schaatsstok (19e eeuw)
verpakkingsdozen voor schaatsen (20e eeuw)
glis
schaatsslijpblokken (19e- en 20e eeuw)

Alleen die stukken, die een wezenlijke aanvulling vormen zouden voor verwerving in aanmerking mogen komen.

=== *Wapens*

totaal 24 stuks

officierssabel, 20e eeuw
speer, Europees
speren, Indonesisch, 19e- en 20e eeuw
boog met pijlen
kris
3 kruithoorns
7 pistolen

=== *Penningen, medailles, draagtekens en munten*

totaal ca 104 stuks

penningen (incl. hondenpenningen, brandspuitpenningen)
draagtekens en soortgelijke insignes
24 rederijkerspenningen
diverse medailles
rijwielbelastingplaatjes
diverse insignes

Het materiaal is in goede staat en geregistreerd, maar moet op den duur op een meer moderne wijze te worden geborgen. Ontbrekende penningen met betrekking tot de streek worden regelmatig aangeschaft, wat verantwoord is om door te zetten, gezien kwaliteit en omvang van de bestaande collectie.

=== *Persoonlijke accessoires*

totaal 219 stuks

Naast vele pijpen, pijpen- en sigarenstandaards, tabakspotten tabaksdozen, snuifdozen, kwispedoors en dergelijke zijn er ook vuurmakers, zoals een tondeldoos, in de collectie. Enkele pijpen in depot zijn beschadigd. Er is een herentoiletdoos met inhoud. De kleine verzameling damesaccessoires weerspiegelt enigszins het bezit en de bezigheden van dames op de buitenplaatsen. Zij bestaat uit enkele beursjes, sieraden, naaigerei, reukflesjes, toneelkijkers, brillen, cachets en een droogbloemboeketje. Bijzonder zijn een paar handschoenen en een batisten zakdoekje afkomstig van Koningin Anna Paulowna. Verwerving geschiedt alleen als de kwaliteit goed is en het te verwerven stuk in de deelcollectie past.

=== *Souvenirs*
totaal 20 stuks

Veelal glazen of porseleinen voorwerpen met afbeeldingen van markante plaatsen in Beverwijk e.o. Verder een doos met souvenirs van Wijk aan Zee, een zilveren lepeltje met afbeelding van huize Scheijbeeck en een fotoboekje van de haven van IJmuiden.

=== *Grafiek, tekeningen, kaarten e.d.*
totaal 1040 stuks

In opstelling:

1 tekening, 3 aquarellen en 9 prenten
grafieken in depot
tekeningen (17e-20e eeuw)
landkaarten (17e-19e eeuw)
landkaarten in opstelling
overige (stamboom, diploma's e.d.)
topografie Noord-Holland, kleine prenten 17e en 18e eeuw
topografie Kennemerland (grafiek + 12 tekeningen) 7e-20e eeuw
landkaarten, stadsplattegronden Kennemerland, 17e-20e eeuw
portretten voornamelijk Kennemer grafiek 17e-20e eeuw
kinderprenten (centsprenten e.d.) 19e eeuw
16e-eeuwse prenten naar Van Heemskerck, Stradanus e.a.
placaten, overheidsproclamaties e.d. 18e-20e eeuw
historieprenten, prenten Th. Wijck, oorkonden,
programma's rederijkerskamer, muziek. 17e-19e eeuw
kostuumprenten 19e eeuw
calligrafie, kermiswensen, paaswensen 17e-19e eeuw

Het merendeel der prenten bevindt zich in een redelijke tot goede conditie. Omstreeks een kwart verdient restauratie, deels van eenvoudige, deels van ingrijpende aard. In de loop der jaren is reeds veel gerestaureerd. De collectie is voor een groot deel opnieuw opgezet op zuurvrij karton door toedoen van het provinciaal restauratie-atelier. Wel dienen de prenten in zuurvrije dozen te worden geborgen. Uitbreiding wordt nagestreefd bij prenten tekeningen en kaarten die betrekking hebben op het Kennemerland in de ruimste zin.

=== *Fotografie*
totaal ruim 2250 stuks
Prentbriefkaarten
43 stuks

De fotoverzamelingen zijn van grote documentaire waarde, worden veel gebruikt in het museum bij tentoonstellingen, voor educatieve doeleinden en door bezoekers. Het vele gebruik heeft geleid tot het besluit de belangrijkste te kopiëren. Aanvulling houdt de verzameling op peil.

Van de fotocollectie, tussen de 5000 en 6000 objecten, is veel nog niet ontsloten. Deze inventarisatie is opgezet als onderdeel van een conserveringsproject in de regio's Zuid-Kennemerland en het Gooi. De bij de Kinheimcollectie genoemde foto's zijn hierbij niet betrokken.

De prentbriefkaarten vormen een goede aanvulling op het oudere afbeeldingenmateriaal. Zij zijn grotendeels geordend naar plaats en straat in plastic mappen in ringbanden, echter de berging in zuurvrije dozen is conservatoir slecht. Een aantal kaarten is van hoge kwaliteit. Daarnaast zijn er nog ongeordende kaarten, waartussen ongetwijfeld de nodige doubletten zullen zijn.

=== *Overige voorwerpen*
totaal ca. 200 stuks

meubelen
2 kaarsenkronen, 1 lantaarn, 2 appliques + 1 spiegel
klokken
mijlpalen, grenspalen
bouwfragmenten, steen en ijzer
metalen en houten voorwerpen (merendeels huishoudelijk)
verlichting, koken, meten e.d.,
gortla
metalen voorwerpen
121 uiteenlopende voorwerpen, deels in opstelling
2 tinnen lepels 16e- en 17e eeuw

De meubelen in de opstelling zijn in goede staat, enkele recent gerestaureerd. 6 bruiklenen uit het Frans Halsmuseum en 1 tafel uit het Haags Gemeentemuseum, ook in goede staat.

Een aantal voorwerpen in depot behoeft restauratie.

=== *Bibliotheek*
totaal ca 1600 nrs

Werken op het gebied van streekgeschiedenis en topografie, 17e-20e eeuw. Tevens kleine handbibliotheek met betrekking tot onderdelen van de collectie, die bevat een aantal zeldzame werken en brochures. De bibliotheek is geheel op kaart gezet, in Sevilla, en wel op schrijver en onderwerp (met enkele steekwoorden). Deze collectie wordt eveneens opgenomen in het Zijper Collectie Beheer Systeem.

2.4 Conclusie

De totale collectie omvat ca 6000 voorwerpen, afgezien van de bibliotheek (ca 2500 nrs), de fotocollectie en de prentbriefkaarten.

Hieruit blijkt, dat de collectie tamelijk omvangrijk is. Met betrekking tot onderhoud en restauratie is de staat over het algemeen redelijk tot goed te noemen, doordat er nogal veel gerestaureerd is in het verleden. Het schoonhouden geeft wel problemen. Aan betere berging met zuurvrije middelen moet nog vrij veel gebeuren. Dat geldt ook voor de registratie, die deels op één manier, deels op een andere is uitgevoerd en voor een aantal items niet is uitgevoerd. Inventarisatie van de bibliotheek is gereed, aan de foto's wordt thans gewerkt. De voorwerpen zijn opgenomen in het Adlib-registratiesysteem, inmiddels aangetakt bij het Zijper Collectie Beheer Systeem. Doubletten en niet in de verzameling horende voorwerpen zijn afgestoten (in enkele gevallen overgedragen en verder verkocht). Met de opbrengst zijn enkele voor de collectie belangrijke aanwinsten gefinancierd. Belangrijkste constatering is, dat lang niet alle collectieonderdelen verder uitgebreid zouden moeten worden. Tevens blijkt dat onderwerpen als geloof, bad- en strandleven, de markt, het onderwijs en vele andere niet of nauwelijks in de verzamelingen aan bod komen.

3 Gebruik van de collectie

Museum Kennemerland heeft een groot aantal van haar objecten in een vaste tentoonstelling opgenomen. De vaste tentoonstelling bevindt zich in de Burgemeesterskamer, een stijkamer, de Grote Zaal en een Open Depot op de eerste etage. Het Velser Aardewerk bevindt zich in vitrines. De tapijten van Handknoperij Kinheim met bijbehorende attributen zijn voor een deel tentoongesteld in de Grote Zaal. Daar vindt men tevens een en ander over Buitenplaatsen en schilderijen. In de Burgemeesterskamer hangen Rederijkers Blazoenen, schilderijen en bevinden zich enkele stijlmeubelen. In het Open Depot is een uitgebreide verzameling van diverse objecten tentoongesteld, ook weer Velser Aardewerk en Kinheimtapijten maar daarnaast speelgoed, industriële attributen, winterpret, wapens en penningen. De meubelen bevinden zich door het hele museum, tot in de bestuurskamer toe.

In het Gesloten Depot bevinden zich naast nog een aanzienlijke hoeveelheid Velser Aardewerk, prenten, schilderijen, tekeningen, grafieken, kaarten en diverse objecten.

Regelmatig, twee tot drie maal per jaar maakt het museum gebruik van objecten uit het gesloten depot voor tijdelijke tentoonstellingen.

Het museum wordt ook met grote regelmaat benaderd met vragen om bruiklenen. In 2006 hingen de Rederijkers Blazoenen in het Visserij Museum te Vlaardingen.

Er zijn bruiklenen uitgezet bij museum Booijmans van Beuningen te Rotterdam voor een tentoonstelling 'Proeven is koopen' over werken van Jac.J. Jongert ontwerper van affiches, verpakkingen en reclames. Zijn kleurrijke en moderne werk uit de jaren '20 en '30 van de vorige eeuw, voor o.a. bedrijven als Van Nelle en Beverol is internationaal bekend.

Regelmatig wordt het museum benaderd met vragen over Kinheim Tapijten. Diverse gemeenten in Nederland zijn nog in het bezit van dergelijke tapijten. De gemeenten De Bilt en Leiden riepen de hulp in van Museum Kennemerland voor onderzoek naar hun tapijten. Tevens zijn er regelmatig particulieren die om informatie vragen naar tapijten. De vrijwilligers van het museum doen hun best om op deze vragen een antwoord te geven.

Ook de voorwerpen met betrekking tot Buitenplaatsen staan regelmatig in de belangstelling. In 2008 deed museum Chateau Royal de Blois uit Lyon Frankrijk een beroep op het museum. Het ging over een onderzoek naar het schilderij 'Magdalena van Erp' echtgenote van Joost Baeck zoon van de eigenaar van Huize Scheybeek in de vroege zeventiende eeuw.

Regelmatig wordt het museum bezocht door professionals en amateuronderzoekers die onderzoek willen doen naar specifieke onderwerpen. Het museum werkt daar graag aan mee, hetzij door onderdelen van de collectie nader aan een onderzoek te onderwerpen ofwel door openstellen van de bibliotheek. Onze vrijwilligers staan deze onderzoeker graag ten dienste. Ook scholen doen vaak een beroep op het museum. In het kader van een Rondje Cultuur kunnen leerlingen een bescheiden eigen tentoonstelling samenstellen. Regionale scholen worden ook ter plaatse geholpen met het samenstellen van leerthema's en bijpassende tentoonstellingen. Het museum stelt in overleg met de scholen lesbrieven samen en houdt speurtochten in het museum.

3.1 Behoud en beheer

De meeste objecten in de vaste opstelling worden in vitrines tentoongesteld. Museum Kennemerland realiseert zich dat als gevolg van temperatuur schommelingen als gevolg van de buitentemperatuur en de bezoekers, denk aan vochtige kleding bij regen, klimatologische invloed heeft op een deel van de collectie.

Naast de vaste opstelling beschikt het museum over een depotruimte op zolder. Dit depot is niet optimaal, met name de klimatologische omstandigheden vragen aandacht. De temperatuur is beperkt beïnvloedbaar, het is zomers warm. Het dak is goed geïsoleerd zodat in de wintermaanden de temperatuur constanter is.

Er is dan ook dankbaar gebruik gemaakt van de adviezen van een consultant behoud en beheer van het toenmalige Museaal & Historisch Perspectief. Het klimaatbeheer is destijds in kaart gebracht. Er werden dataloggers aangebracht, temperaturen en vochtigheidsgraden in de diverse museale ruimten gemeten.

De adviezen van de consultant behoud en beheer worden nog steeds ter harte genomen. De meetgegevens laten inmiddels een constantere temperatuur en Relatieve Vochtigheid (RV) van 48-55% zien. Er werden nieuwe dataloggers aangeschaft die via een computersysteem zijn af te lezen. Daarnaast is ook nog een thermohygrograaf in gebruik, deze bevindt zich op een constante plaats en wordt van tijd tot tijd geijkt.

Door middel van losse bevochtigers en ontvochtigers wordt aan klimaatbeheersing gedaan. De be- en ontvochtigers staan, afhankelijk van de noodzaak, in alle museale ruimten. De machines staan volgens advies opgesteld en worden regelmatig schoongehouden. De centrale verwarming staat constant op een door CEN-H geadviseerde temperatuur van 19 graden.

Bij inrichting van het museum is uitgegaan van adviezen van de toenmalige museumconsulent. De ramen in de benedenzalen zijn voorzien van verduisteringsbekleding, vitrage met een metalen coating en lexanglas (inbraakwerend).

De verlichting bestaat in alle ruimten uit tl-verlichting (nr 93), hier en daar aangevuld met halogeen verlichting. Het gesloten depot is verduisterd.

Vanzelfsprekend hecht het museum aan optimale klimaatbeheersing en RV. Er is optimale en blijvende aandacht voor deze zaken.

3.2 Collectiewaardering

Museum Kennemerland heeft als doelstelling het verzamelen, in stand houden en tentoonstellen van materieel en immaterieel cultureel erfgoed dat afkomstig is uit de regio. Met deskundigheid is de afgelopen decennia gewerkt aan een opbouw van de museale collectie. Dit heeft geleid tot een boeiende verzameling van waardevolle objecten. Zo heeft men veel tijd, energie en geld gestoken in het vervolmaken van de collectie Velsers Aardewerk.

3.3 Collectievorming, verzamelen en ontzamelen

Het karakteristiek van Museum Kennemerland zit in de voor de regio typerende collectie waaronder bijvoorbeeld een grote hoeveelheid voorwerpen afkomstig van de Kennemer Potterij uit Velsen en de Tapijtknoperij Kinheim uit Beverwijk. Beide bedrijven waren in het begin van de 20e eeuw toonaangevend voor de regio, die voornamelijk bekend stond om haar tuinbouw. In het museum kan men ook andere kwalitatieve punten uit de regio ervaren en bestuderen, in

bijvoorbeeld een presentatie van buitenplaatsen die de regio rijk was. Deze hebben een groot deel van de huidige vorm van de regio bepaald en zijn daardoor zeer interessant om in het museum aan bod te laten komen.

4 Verzamelen

Verzamelen kan zowel actief als passief gebeuren. Actief verzamelen wil zeggen dat Museum Kennemerland op zoek gaat naar objecten die binnen het verzamelbeleid passen en deze probeert te verwerven. Passief verzamelen houdt in dat Museum Kennemerland objecten verwerft uit schenkingen of legaten. Museum Kennemerland neemt niet meer alle schenkingen aan. Voordat een schenking wordt geaccepteerd wordt bekeken of deze in het collectieprofiel past en of er geen sprake is van verdubbeling. Sinds 2008 is een Protocol Schenken/lenen in gebruik genomen.

Bovendien wordt bij de eigendomsoverdracht schriftelijk vastgelegd dat de ontvangende partij vrij over het object kan beschikken. Het kan betekenen dat het object na verloop van tijd weer wordt afgestoten.

Dit betekent dat Museum Kennemerland een actief verzamelbeleid voert ten aanzien van haar deelcollecties. Het bestuur meent dat een actief verzamelbeleid van belang is voor de dynamiek van de collecties en het museum. Hierbij wordt niet alleen gedacht aan historische voorwerpen maar ook aan eigentijdse voorwerpen die op termijn museale betekenis krijgen.

Het museum stelt zich ten doel die voorwerpen te verzamelen die afzonderlijk of in samenhang de geschiedenis van Midden-Kennemerland en zijn bewoners in beeld brengt. Deze voorwerpen hebben een direct verband met kunst, nijverheid, (dagelijks) gebruik en recreatie in de regio.

Massa goederen worden op voorhand niet verzameld, op enkele uitzonderingen na. Bedoeld wordt met name algemeen voorkomende voorwerpen, waarop reclame uitingen zijn aangebracht en voorwerpen die aangemerkt kunnen worden als kitsch.

Voor aankopen van voorwerpen is een beperkt budget beschikbaar. Wanneer bijvoorbeeld een interessant voorwerp onderhands of via de veiling wordt aangeboden, dan worden ad hoc pogingen ondernomen om sponsors te vinden. In het ene geval lukt dat wel, zoals met het belangrijke schilderij van J. Ekels, maar in andere gevallen niet. Het museum is dan ook van mening dat het aankoopbudget moet worden verruimd. Naast het aankopen van voorwerpen voor de kerncollectie, zal het museum ook in staat moeten zijn om alert te reageren op gelegenheden tot incidentele aanwinsten voor de andere collectiegebieden wanneer die zich voordoen.

Het museumbestuur zal zich inzetten voor het verwerven van gelden voor de aankoop van nieuwe voorwerpen, met name voor de kerncollecties, alsmede voor belangrijke ontwikkelingen die het museum wil doormaken waarbij extra middelen nodig zijn. Het geld dat via de in november 2009 gevormde Vriendenclub binnenkomt wordt gereserveerd voor het Aankoop- en Restauratiefonds.

4.1 Ontzamelen

De collectie van Museum Kennemerland is breed en divers. Het museum kiest er voor om voorwerpen te verzamelen die authentiek zijn en een direct verband hebben met de regio Midden-Kennemerland. De collectie dient hierop te worden aangepast. Afstoten komt aan de orde wanneer het museum haar collectie wil verbeteren. In de komende tijd zal het bestuur zorgvuldig afgewegen welke objecten voor afstoten in aanmerking komen.

Het afstoten van objecten is geen eenvoudige zaak. In principe zal Museum Kennemerland de Leidraad volgen voor het afstoten van museale objecten, de LAMO. De LAMO is gebaseerd op de Ethische Code die door de International Council of Museums is opgesteld. De LAMO-regeling

geeft een complete beschrijving van het proces van afstoten. Wij verwijzen dan ook naar deze regeling.

Uitgangspunten LAMO

- Het bestuur dient op inhoudelijke gronden een besluit te nemen voor afstoting van objecten.
- Het doel van het afstoten is om te komen tot verbetering van kwaliteit en samenstelling van de collectie.
- De criteria voor afstoten dienen zorgvuldig, transparant en verantwoord genomen te worden.
- Maak een selectie van af te stoten objecten op zorgvuldige, transparante en verantwoorde wijze.
- Bepaal de cultuurhistorische waarde (d.m.v. het Deltaplansysteem, A-B-C status)
- Vraag zo nodig advies aan derden/deskundigen bij selectie van de objecten.
- Retourneer bruiklenen aan bruikleengevers.
- Afstoten van bruiklenen kan alleen als eigenaar bekend is of toestemming heeft gegeven.
- Af te stoten objecten eerst aanbieden aan andere musea.
- Bij het afstoten van objecten dienen deze per object gedocumenteerd te worden.
- Verkoop van rest objecten bij voorkeur via een veiling.
- Opbrengsten uit verkoop komen t.b.v. het aankoopbeleid, restauratie en conservering.
- De gehele afstotingsprocedure dient zorgvuldig gedocumenteerd te worden.
- Denk aan communicatie naar buiten m.b.t. afstoting.

De LAMO richtlijnen zijn streng en sommige leiden momenteel tot discussies binnen de museale wereld. Op onderdelen volgt Museum Kennemerland de gewijzigde meningen over de LAMO binnen de ledenvergadering van de Museumvereniging van september 2011. Zij stelt zich ook op het standpunt dat in uitzonderlijke situaties objecten die niet onder de kerncollecties en onder de ondersteunende collectie vallen, op de vrije markt verkocht moeten kunnen worden en dat er uitzonderingen 'op de regel' mogelijk zijn. De financiële opbrengsten dienen dan ter beschikking te komen aan de collectie of aan het museum.

5 Registratie en Documentatie

De vaste collectie wordt sedert 1995 geregistreerd en gedocumenteerd volgens het geautomatiseerde Adlib-systeem. Inmiddels is het museum aangesloten bij Zijper Collectie Beheer Systeem.

De geautomatiseerde registratie van de vaste collectie is praktisch op orde maar blijft een voortdurende taak van de Registratiegroep.

De bibliotheekboeken zijn geregistreerd in Sevilla, maar ook deze collectie is eveneens in het nieuwe systeem opgenomen. De registratie van de bibliotheek is in volle gang.

De registratie van de fotocollectie zal nog wel enige tijd in beslag nemen. De collectie is van een aanzienlijke omvang. De Fotowerkgroep werkt gestadig door.

De geregistreerde objecten zijn in het systeem voorzien van een objectnummer, een foto, het formaat, materiaalsoort, datum van verwerving en een beschrijving. Het object wordt voorzien van het objectnummer.

6 Bruiklenen, Schenkingen en Afstoten

Om te voorkomen dat het museum een verzamelplaats van grootmoeders spullen wordt is een Protocol opgesteld.

Sinds 2008 is het Protocol Schenken/Lenen in gebruik. Volgens dit Protocol worden schenkingen en bruiklenen door middel van een intentieverklaring aangeboden aan het museum, bijvoorkeur vergezeld van een foto. Het aangeboden object kan bedoeld zijn voor een (tijdelijke) tentoonstelling of voor definitieve overdracht aan het museum. De conservator doet een eerste inschatting en neemt zo nodig contact op met de schenker of bruikleengever voor nadere informatie. Het bestuur besluit tot aanvaarden van de schenking of de bruikleen. Wanneer het object past in de tentoonstelling of in de museale collectie wordt er een schriftelijk schenking- of bruikleenovereenkomst opgesteld. Wanneer een object is aangenomen, wordt deze geregistreerd. In de schenkingsakte is opgenomen dat het museum vrij over een object kan beschikken, het kan afstoten wanneer het niet (meer) past in de collectie. Wanneer een schenking in het vooruitzicht wordt gesteld dan wordt de schenker gevraagd een codicil op te stellen.

Een bruikleen blijft eigendom van de bruikleengever. Langdurige bruiklenen staan geregistreerd in het collectieregistratiesysteem. Wanneer de bruikleen wordt geretourneerd wordt deze verwijderd uit het registratiesysteem.

Er kan zich een probleem voordoen wanneer de bruikleengever niet meer te achterhalen is of de bruikleengever weigert de bruikleen terug te nemen.

In de eerste situatie is handhaving van de status quo of de gang naar de rechter een optie. Het is om deze reden langdurig bruikleenovereenkomsten regelmatig te controleren.

In de tweede situatie kan worden overwogen om de bruikleen aan het museum te schenken, de bruikleennemer zoekt een andere bruikleennemer of men verzoekt de rechter om de bruikleengever te verplichten de bruikleen terug te nemen.

Collectievorming door middel van langdurige bruiklenen wordt niet actief nagestreefd, tenzij er een gerede kans bestaat dat het bruikleen in de toekomst tot de vaste collectie zal gaan behoren dan wel afkomstig zijn van andere musea of van het Instituut Collectie Nederland. Met betrekking tot particuliere voorwerpen wordt een uitzondering gemaakt op deze beleidslijn wanneer er sprake is van een bijzonder of interessant voorwerp.

De mogelijkheid tot collectievorming en -uitbreiding via schenkingen en legaten wordt op alle verzamelterreinen actief bevorderd.